

Aurpegi horiaren abentura

ARTHUR CONAN DOYLE

BOOKTEGI

ARTHUR CONAN DOYLE

Aurpegi horiaren abentura

Itzulpena:

Deiene Merino de Diego

Zuzenketa:

Ander Labilla Altzibar

Maketazioa:

Uxue Lekanda Diego

Nire lagunaren dohain bereziek kasu ugarran entzule bihurtu nauten eta, azkenean, drama bitxiren bateko partaide ere egin nauten gertakarietan oinarritutako kontakizun labur hauek argitaratzean, naturala da haren arrakastetan gehiago sakontzea haren porrotetan baino. Eta hori ez hainbeste haren ospeagatik; izan ere, bere baliabideak agortuta zituenean agertzen ziren nabarmenen bere energia eta moldakortasuna; baizik eta huts egiten zuenean sarri askotan beste inork ere ez zuelako lortzen, eta istorioa betiko amaierarik gabe geratzen zelako. Hala ere, noizean behin gertatzen zen, baita oker zebileanean ere, egia azkenean argitara ateratzea. Halako sei bat kasuren oharrak ditut, eta horien artean bigarren orbanaren auzia eta orain kontatzera noana dira interesik handiena duten biak.

Sherlock Holmesek oso gutxitan ariketa fisikoa egiten zuen. Gizon gutxi ziren ahalegin fisiko handiagoa egiteko gai, eta, zalantzarik gabe, inoiz ikusi dudak boxeolaririk onenetakoa zen bere pisuan; baina indarririk gabeko ahalegin fisikoa energia xahutzat jotzen zuen, eta gutxitan ematen zuen bere burua zerbitzatu beharreko helburu profesionalen bat zegoen lekuan izan ezik. Orduan erabat nekaezina eta akiezina zen. Halako baldintzetan bere burua entrenamenduan mantendu izana nabarmena da; hala ere, bere dieta oso xumea izaten zen, eta bere ohiturak sinpleak ziren, ia austeritatearen mugara iritsi arte. Noizbehinkako kokainaren kontsumoa ez ezik, ez zuen bestelako biziorik, eta drogarengana jotzen zuen soilik existentziaren monotoniaren aurkako protesta gisa, kasuak urriak zirenean eta egunkariak interesgarriak ez zirenean.

Udaberri hasierako egun batean, nahiko erlaxatuta zegoen nirekin parkera paseatzera joateko, non lehen berde-izpi ahulak sortzen baitziren zumarren gainean, eta gaztainondoaren ezproi itsaskorrek beren bost hosto tolesgarrietan lehertzen hasiak baitziren. Bi orduz ibili ginen batera eta bestera, isilean gehienetan, elkar sakon ezagutzen duten bi gizonen moduan. Ia bostak ziren berriro Baker Streetera itzuli ginenerako.

-Barkatu, jauna- esan zuen gure morroiak, atea irekitzean-, jaun bat egon da hemen zugatik galdezka, jauna.

Holmesek gaitzesenez begiratu zidan. - Hona hemen arratsaldeko paseoen emaitza!-, esan zuen.

- Orduan, jaun hori joan al da?

-Bai, jauna.

-Ez al zenion esan sartzeko?

-Bai, jauna, sartu egin zen.

-Zenbat denbora itxaron zuen?

- Ordu erdi, jauna. Jaun hori oso urduri zegoen, jauna, etengabe ibili eta zapartaka aritzen zen hemen egon zen denbora guztian. Atearen kanpoan nengoen zain, jauna, eta entzun nezakeen. Azkenean korridorean atera eta oihukatu zuen: "Gizon hori ez al da inoiz etorriko?". Hitz horiexek izan ziren, jauna. "Pixka bat gehiago itxaron beharko duzu", esan nion nik. "Orduan aire zabalean itxarongo dut, ia itota nago eta", esan zuen berak. "Laster itzuliko naiz", eta horrekin alde egin zuen, eta nik esan nion guztia ez zuen atzera eustea lortu.

- Beno, beno, ahal zenuen ondoen egin duzu, esan zuen Holmesek gure gelara sartzen ari ginela.
- Hala ere, gogaikarria da, Watson. Kasu baten premia handia nuen, eta honek, gizonaren pazientziarik ezaren arabera, garrantzitsua izan zitekeela dirudi. Aupa! Hori ez da zure pipa mahai gainean! Berea hemen utzi behar izan du. Txilarrezko pipa eder zaharra da, tabako-dendek anbar deitzen dutenaren aho-pieza luze batekin. Zenbat benetako anbar aho-pieza egongo ote da Londresen? Batzuek uste dute barruan euli bat izatea seinale bat dela. Izan ere, negozioaren adar oso bat da, euli faltsuak anbar faltsuan jartzea. Beno, burua nahasita egon behar zuen, argi eta garbi oso estimatua duen pipa atzean uzteko.

-Nola dakizu asko estimatzen duela? Galdetu nuen.

-Beno, piparen jatorrizko kostua zazpi eta sei penikean jarriko nuke. Ikusten duzunez, bi aldiz konpondu dute: behin egurrezko zurtoinean eta behin anbarean. Ikusten duzunez, adar horietako bakoitza zilarrezko bandaz eginga zegoen, eta hasieran pipa baino garestiagoa izango zen. Gizonak asko balioetsi behar du pipa, diru berarekin berria erostea baino nahiago duenean.

-Beste zer bait?-, galdetu nuen, Sherlock Holmes pipa eskuan jiraka ari baitzen eta bere ohiko modu berezi eta pentsakor horretan begira baitzion.

Gora altxatu eta kolpetxo batzuk eman zizkion bere hatz erakusle luze eta mehearekin, hezur bati buruzko azalpena ematen ari den irakasle batek egingo lukeen bezala.

-Batzuetan, pipak aparteko interesekoak izaten dira-, esan zuen Sherlock Holmesek. -Agian, erlojuak eta zapaten lokarriak izan ezik, ez dago hainbeste nortasun adierazten duen beste objekturik. Hemen, ordea, zantzuak ez dira ez oso nabarmenak, ezta oso garrantzitsuak ere. Jabea, argi dago, gizon gihartsua da, ezkerria, hortz-sorta bikaina duena, ohitura axolagabeak dituen, eta aurrezteko beharrik ez duena.

Nire lagunak informazioa oso modu axolagabean bota zuen, baina ikusi nuen begia niregana zuzendu zuela, bere arrazoibidea jarraitu ote nuen egiaztatzeko.

- Uste duzu gizona aberatsa dela zazpi shillingeko pipa bat daramalako?- galdetu nuen.

- Hau Grosvenor nahasketa da, ontza bakoitza zortzi penikean -, erantzun zuen Holmesek, pixka bat esku ahurrean astinduz. - Prezioaren erdian ke bikaina lor dezakeenez, ez du ekonomia praktikatzeko beharrik.

- Eta beste puntuak?

- Ohiko ohitura izan du piparekin lanpara edo gas-suteen aurrean piztea. Ikusi daiteke alde bat guztiz karbonizatuta dagoela. Jakina, sukaldeko kaxka batek ezin zuen hori egin. Zergatik jarriko luke gizon batek kaxka piparen aldera? Baina ezin duzu piztu lanparan piparen kazoleta karbonizatu gabe. Eta guztia piparen eskuineko aldean dago. Hori ikusita ondorioztatzen dut ezkertia dela. Jarri zure pipa lanpararen aurrean, eta ikusi nola, zu eskuineko eskuarekin bazara, alde ezkerrean suari aurkezten diozun naturalki. Behin besterik ez zen izango alderantziz, baina ez beti. Beti horrela ibili da. Gero, ambarra ere ziztatu du. Gizon gihartsu eta indartsu batek, hortz onak dituen batek, egin dezake hori. Baina oker ez banago, eskaileretan entzuten dut, beraz pipatik harago zerbait interesgarriago ikusi ahal izango dugu.

Une baten buruan gure atea ireki zen, eta gizon gazte altu bat sartu zen gelara. Ondo jantzita zegoen baina isil-isilik, gris iluneko traje batean, eta eskuan txapel marroia zeraman. Hamahiru urte inguruko adina izango zuen pentsatuko nukeen, nahiz eta benetan urte gehiago zituen.

-Barkatu-, esan zuen, zertxobait lotsatuta; -jo egin beharko nukeen, pentsatzen dut. Bai, noski, jo egin beharko nukeen. Izan ere, zertxobait urduri nago, eta hori dela eta dena horrela hartu behar duzue-. Buruaren gainean eskua pasa zuen, erdi nahastuta dagoen gizon baten moduan, eta gero eseriko balitz bezala, baino gehiago erori egin zen aulki batean.

-Ikusten dut gau batez edo bitan ez duzula lorik egin-, esan zuen Sherlock Holmesek, bere ohiko, adeitsu eta lagunkoi moduarekin. -Horrek gizon baten nerbioak gehiago probatzen ditu lanak baino, eta are plazerra baino gehiago. Galde dezaket nola lagundu diezazuket?

-Zure aholkuak nahi nituen, jauna. Ez dakit zer egin, eta nire bizitza osoa puskatuta geratu dela dirudi.

-Beraz, kontsulta-detektibe moduan ni kontratatu nahi duzu?

-Ez hori bakarrik. Zure iritzia nahi dut, gizaki zentzudunena bezala, munduko gizon bat bezala. Jakin nahi dut zer egin behar dudan aurrerago. Jainkoaren izenean espero dut hori esateko gai izango zarela.

Hitzak eztanda labur, zorrotz eta etenetan esaten zituen, eta iruditu zitzaidan hitz egitea bera oso mingarria zitzaiola, eta bere borondatea une oro bere joeren gainetik nagusitzen ari zitzaiola.

- Oso kontu delikatua da-, esan zuen. - Inori ez zaio gustatzen norberaren etxeko gauzez ezezagunekin hitz egitea. Izugarria iruditzen zait nire emaztearen jokabidea inoiz ikusi ez ditudan bi gizonekin eztabaidatu behar izatea. Izugarria da hori egin beharra. Baina nire ahalmenen amaierara iritsi naiz, eta aholkua behar dut.

-Nire estimatua Grant Munro jauna...- hasi zuen Sherlock Holmesek.

Gure bisitaria bere aulkitik jauzi egin zuen. -Zer!- oihukatu zuen. -Nire izena badakizu?

-Ezezagun izaten jarraitu nahi baduzu...-, esan zuen Sherlock Holmesek, irribarrez, -zure izena txapelaren barnealdean idazten uzteari utzi edo txapela zuzen jarri beharko duzu hitz egiten ari zaren pertsonaren aurrean. Nire lagunak eta nik gela honetan sekretu bitxi asko entzun ditugu, eta zorte ona izan dugu arima asko bakean jartzeko. Espero dut gauza bera egin ahal izatea zuretzat. Eska dezaket, denbora garrantzitsua izan daitekeenez, zure kasuaren datuak berehala ematea?

Gure bisitariak berriro eskua buruaren gainean pasa zuen, min handia duela zirudien moduan. Bere keinu eta adierazpen guztietatik ikusi nezake gizonetzko gordea eta autokontrolatua zela, bere izaeran apur bat harrotasuna zuena, zauriak agerian utzi beharrean ezkutatzeko joera handiagoa zuena. Bitartean, bat-batean, eskua itxita indarrez altxatuz, gordetakoak alde batera botatzen zituen baten antzera, hasi zen.

- Hauek dira gertaerak, Holmes jauna-, esan zuen. - Gizon ezkondua naiz, eta hiru urte daramatzat hala. Denbora horretan, nire emaztea eta biok elkar maite izan dugu, eta hain zoriontsu bizi izan gara, inoiz elkartu diren edozein bi pertsonaren moduan. Ez dugu desadostasunik izan, ezta bat bera ere, ez pentsamenduan, ez hitzetan, ez ekintzetan. Eta orain, joan den astelehenetik, bat-batean hesi bat sortu da gure artean, eta ohartzen naiz bere bizitzan eta pentsamenduetan badaudela gauza batzuk, kalean alboan igarotzen zaidan emakume hari buruz bezain gutxi dakidanak. Urrundu egin gara, eta jakin nahi dut zergatik

-Orain, Holmes jauna, gauza bat azpimarratu nahi dizut aurrera joan aurretik: Effie maite nau. Ez izan dudarik horretan. Bihotz eta arima osoarekin maite nau, eta inoiz baino gehiago orain. Badakit eta sentitzen dut. Ez dut horretaz eztabaidatu nahi. Gizon batek erraz ikusten du emakume batek maite duen ala ez. Baina gure artean sekretu bat dago, eta ezin izango gara inoiz berriro berdinak izan argitzen ez den bitartean.

-Mesedez, utzi faktuak esateari, Munro jauna-, esan zuen Sherlock Holmesek, zertxobait pazientziarik gabe.

- Esango dizut Effieren historiaz dakidana. Alarguna zen lehen aldiz ezagutu nuenean, nahiz eta oso gaztea- hogeita bost urte besterik ez zituen. Orduan Mrs. Hebron zen bere izena. Gaztetan Amerikara joan zen eta Atlantan bizi izan zen, han ezkondu zen Hebron izeneko gizon batekin,

abokatu bat, praktikak onak zituen. Haiek seme-alaba bat izan zuten, baina sukar horia oso gogor agertu zen leku hartan, eta senarra eta haurrak hil egin ziren. Bere heriotza-ziurtagiria ikusi dut. Honek Amerikaz nekatuta utzi zuen, eta Pinneren, Middlesexen, alaba bat ezkondu gabeko amonarekin bizitzera itzuli zen. Aipatzekoa da senarrak ondo utzi zuela finantzaz, eta berak ia lau mila bostehun libera zituen, ondo inbertituak, eta batez besteko %7ko errentagarritasuna zituzten. Sei hilabete bakarrik egon zen Pinneren lehen aldiz ezagutu nuenean; elkar maitemindu ginen, eta aste batzuetara ezkondu ginen.

- Ni neuk lupulu-merkataria naiz, eta urtean zazpiehun edo zortziehun diru-sarrera dudanez, nahiko eroso bizi ginen, eta urteko laurogei libera balio zuen etxetxo polit bat hartu genuen Norburyn. Gure leku txikia oso landatarra zen, hiria hain gertu egon arren. Gure gainaldean ostatu bat eta bi etxe genituen, eta gure aurreko zelaiaren beste aldean etxola bakarra, eta horiez gain ez zegoen beste etxerik geltokiraino erdibidera iritsi arte. Nire lanak zenbait urtarotan hirira eramaten ninduen, baina udan lan gutxiago izaten nuen, eta orduan, gure baserriko etxean, nire emaztea eta biok nahi bezain zoriontsu bizi ginen. Esaten dizut ez zegoela inoiz itzalik gure artean, madarikatu honen kontu hau hasi zen arte.

- Badago gauza bat aurrera jarraitu aurretik esan behar dizudana. Ezkontzean, nire emazteak bere ondasun guztiak nire izenean jarri zituen —nire nahien aurka samar, nire negozio kontuak gaizki joango balira deseroso izango zen ikusten nuelako. Hala ere, horrela nahi izan zuen, eta hala egin zen. Bada, duela sei aste inguru niregana etorri zen.

- Jack, esan zuen, - nire dirua hartu zenuenean, esaten zenuen nahi nuenean eskatu niezazukeela.

- Jakina -, erantzun nuen, -gutziz zurea da.

- Bada-, esan zuen, -ehun libra nahi ditut.

Pixka bat harritu ninduen horrek, izan ere, jantzi berria edo antzeko zerbait izango zuela pentsatzen nuen.

- Zer egin behar duzu horrekin?- galdetu nuen.

- Ah-, esan zuen, jolasez, - bakarrik bankaria zarela esan zenuen, eta bankariek ez dute galderarik egiten, badakizu.

- Benetan esaten baduzu, noski, dirua emango dizut-, esan nuen.

- Bai, benetan esaten dut.

- Eta ez didazu esango zergatik behar duzun?

- Agian egun batean, baina ez oraintxe, Jack.

- Beraz, horrekin konformatu behar izan nintzen, nahiz eta gure artean inoiz ez egon sekreturik lehen aldiz. Txekea eman nion, eta gero kontuan ez nuen gehiago jarri. Agian ez du zerikusirik ondoren gertatutakoarekin, baina zuzena iruditu zitzaidan aipatzea.

- Ba, oraintxe esan dizut gure etxetik gertu etxetxo bat dagoela. Zelai bat besterik ez dago gure artean, baina bertara iristeko errepidetik joan behar zara eta gero bide txiki bat hartu. Handik pixka bat aurrerago pinu eskoziarrez osatutako zuhaitzi polit txiki bat dago, eta asko gustatzen zitzaidan handik ibiltzea, zuhaitzak beti gauza hurko eta atseginak iruditzen zaizkidalako. Etxetxoa zortzi hilabetez hutsik egon da, eta tamalez, oso etxe polit bat da, bi solairukoa, arku zaharrez eta madariz inguraturik. Askotan gelditu naiz han, eta pentsatu dut zein etxe txukun eta atsegina izan zitekeen.

- Bada, joan den astelehen arratsaldean paseoan nindoan handik behera, eta bidean gora zetorren furgoneta huts batekin egin nuen topo. Atarian ondoko belardian alfonbra pila bat eta bestelako gauzak sakabanatuta zeuden. Argi zegoen etxola azkenean alokatu zela. Handik pasatu nintzen, eta gero, alfer xamar dabilen batek egingo lukeen bezala, gelditu eta begirada bat bota nion, gugandik hain gertu bizitzera etorri zen jendea nolakoa izango ote zen pentsatuz. Eta begira nengoela, bat-batean ohartu nintzen goiko leihoetako batetik aurpegi bat niri begira zegoela.

- Ez dakit zer zuen aurpegi hark, Holmes jauna, baina hotzikara bat sentitu nuen bizkarrezurra behera. Pixka bat urrun nengoen, eta ezin nituen ondo bereiztu aurpegiaren ezaugarriak, baina bazegoen zerbait ez-naturala eta gizakiarena ez zirudiena. Hori izan zen izan nuen inpresioa, eta azkar aurreratu nintzen niri begira zegoen pertsona hobeto ikusteko. Baina hala egin bezain pronto, aurpegia bat-batean desagertu zen, hain bat-batean non ematen baitzuen gelako iluntasunean barrena eraman zutela. Bost minutuz egon nintzen han, gertatutakoa pentsatzen eta nire inpresioak aztertzen saiatzen. Ezin nuen esan aurpegia gizonarena ala emakumearena zen. Baina gehien harritu ninduen kolorea izan zen. Hildako baten horixka bizigabea zuen, eta gainera zurrun eta tinko zirudien, modu izugarrian ez-naturala. Hain aztoratuta geratu nintzen, ezen erabaki nuen etxola hartako bizilagun berriei buruz pixka bat gehiago jakitea. Hurbildu eta atea jo nuen, eta berehala ireki zidan emakume altu eta argal batek, aurpegi gogor eta higuigarriarekin.

- Zer nahi duzu?- galdetu zidan, iparraldeko azentuarekin.

- Zuen auzokidea naiz handik bestaldetik-, esan nuen, nire etxerantz keinua eginez. - Ikusten dut oraintxe bertan etorri zaretela bizitzera, eta pentsatu dut agian laguntzaren bat eskaini ahal izango nizuela edozerretan.

- Bai, behar dugunean eskatuko dizugu,- erantzun zuen, eta atea sudur aurrean itxi zidan. Erantzun zakarrak haserretuta, bizkarra eman eta etxera itzuli nintzen. Arratsalde osoan zehar, beste

gauzetan pentsatzen saiatzen nintzen arren, nire burua leihoan agertutako itxurara eta emakumearen zakartasunera itzultzen zen etengabe. Erabaki nuen lehenengoari buruz ezer ez esatea nire emazteari, emakume urduri eta sentibera baita, eta ez nuen nahi nik jasandako inpresio desatsegina berak ere sentitzea. Hala ere, loak hartu aurretik esan nion etxola jada okupatuta zegoela, baina ez zidan erantzunik eman.

- Normalean oso lo sakonekoa naiz. Etxean ohiko txantxa izan da gauetan ezerk ezin nauela esnatzen; eta hala ere, gau hartan, ez dakit nire abentura txikiak sortutako zirrara apurratik edo beste zerbaitengatik, baina ohikoa baino askoz arinago egin nuen lo. Amets artean erdi galduta nengoela, lausoki ohartu nintzen zerbait gertatzen ari zela gelan, eta pixkanaka konturatu nintzen nire emaztea jantzita zegoela eta bere mantua eta kapela janzten ari zela. Ezpainak ireki nituen loaren erdiko harridura edo kexu hitz batzuk marmarka esateko, halako prestaketa desegokiaren aurrean; baina bat-batean, erdi irekita nituen begiek haren aurpegia ikusi zuten, kandelen argiak argituta, eta harridurak mutu utzi ninduen. Inoiz ikusi gabeko adierazpena zuen —nik inoiz pentsatuko ez nukeena bera gai izango zenik erakusteko. Zuri-zuri zegoen, eta arnasa azkar hartzen zuen, ohera begirada ezutuak botaz mantua lotzen zuen bitartean, ea ni esnatu ote nintzen jakiteko. Ondoren, ni oraindik lo nengoela ustez, isilka irten zen gelatik, eta une baten buruan kirrinka zorrotz bat entzun nuen, sarrerako atearen bisagretatik besterik ezin zitekeena izan. Ohean eseri nintzen eta oholaren kontra hatz-koskorrak jo nituen benetan esna nengoela ziurtatzeko. Gero, erlojua burko azpitik atera nuen. Goizeko hirurak ziren. Zer demontre egiten ari zen nire emaztea landa-bidean goizeko hiruretan?

- Hogeit bat minutuz egon nintzen eserita, gertatutakoa buruan bueltaka eta azalpen posible bat aurkitzen saiatzen. Zenbat eta gehiago pentsatu, orduan eta arraroagoa eta ulergaitzagoa iruditzen zitzaidan. Oraindik ere burua hausten ari nintzela, atea berriro astiro ixten entzun nuen eta haren pausoak eskaileretan gora zetozela.

- Non demontre egon zara, Effie?- galdetu nion, gelara sartu zenean.

Bat-batean izugarrizko saltoa egin zuen eta arnasestuka moduko oihu bat egin zuen nik hitz egin nionean; eta oihu eta jauzi hura izan zen gainerako guztia baino kezkarriagoa niretzat, zeren haietan errudun zerbait ezin azalduzkoa baitzegoen. Nire emaztea beti izan zen izaera zintzo eta ireki bateko emakumea, eta harritu ninduen bere gelara isil-isilik sartzen ikusteak, eta oihuka eta kikiltzen ikustea berarekin hitz egiten nuenean.

- Esnatuta zaude, Jack?- oihukatu zuen, barre urduri batekin.

- Ba, uste nuen ezerk ezin zintuela esnatuko.

- Non egon zara?- galdetu nion, zorrotzago.

- Normala da kezkatuta egotea,- esan zuen, eta ikusi nuen hatzak dardarka zituela bere mantuaren lokarria askatzen zuen bitartean. - Egia esan, ez dut gogoratzen inoiz nire bizitzan horrelakorik egin dudarik. Kontua da itotzen ari nintzela sentitu nuela, eta aire fresko pixka baten desira bizia nuen. Benetan uste dut konortea galduko nuela kanpora atera izan ez banintz. Atea ondoan minutu batzuk egon nintzen, eta orain berriro ondo nago.

Istorio hori kontatzen ari zitzaidan bitartean, ez zidan behin ere begiratu, eta bere ahotsa ez zen ohikoa bezalakoa. Niretzat argi zegoen gezurra esaten ari zela. Ez nion ezer erantzun; hormara begira jarri nintzen, bihotza minduta, burua mila zalantza eta susmo pozoitsu beteta. Zer zen nire emazteak ezkututzen zidana? Non egon zen espedizio bitxi hartan? Sentitzen nuen ez nuela bakerik izango egia jakin arte, eta hala ere, uzkur nengoen berriro galdetzeko, behin gezurra esan ondoren. Gau osoan zehar bueltaka ibili nintzen ohean, teoria bat bestearen atzetik asmatzen, bakoitza aurrekoa baino sinesgaitzagoa.

Egun hartan hirira joan behar nintzatekeen, baina buruan hain perturbatuta nengoenez ezin nuen negozio kontuetan arretarik jarri. Nire emaztea ni bezain kezkatuta zirudien, eta ikus nezakeen begirada txiki galdegarrien bidez, nire aurkakoak bidaltzen zizkidanak, bere baieztapena ez nuela sinesten ulertzen zuela eta zer egin asmatu ezin zuela. Gosarian ia ez genuen hitz egin, eta berehala ondoren paseoan atera nintzen, goizeko aire freskoan gauza hau pentsatzeko.

Crystal Palacera joan nintzen, ordubetez bertako lorategietan egon nintzen, eta ordu batetan Norburyra itzuli nintzen. Gogoratu behar da nire etxeko bidea etxolaren ondotik igarotzen dela, eta une batez gelditu nintzen leihoetara begira, aurreko egunean niri begira zegoen aurpegi bitxia ikusi ahal izango nuen ikusteko. Han nagoela, imajinatu nire harritasuna, Holmes jauna, atea bat-batean ireki eta nire emaztea atera zenean!

Harriduraz mutu geratu nintzen haren aurpegia ikustean, baina nire sentimenduak ez ziren ezer bere aurpegian agertzen zirenekin alderatuta, gure begiak elkartu zirenean. Segundo batez berriro etxera atzera sartzea nahi zuen bezala zirudien, eta gero, ezkutatzea guztiz alferrikakoa zela ikusita, aurrean jarri zen aurpegi oso zuri eta begi beldurgarriekin, ezpainen zuen irribarrea gezurtatzen zuena.

- Ah, Jack!-, esan zuen, -sartu berri naiz ea gure auzokide berriei laguntzarik eman ote niekeen ikustera. Zergatik begiratzen didazu horrela, Jack? Ez zaude nirekin haserre?

- Beraz,- esan nuen, - hemen egon zinen gauean?

- Zer esan nahi duzu?- oihukatu zuen.

- Hemen etorri zinen. Horretan ziur nago. Nor dira pertsona hauek, ordu horietan bisitatu behar dituzula?

- Ez naiz inoiz hemen egon.

- Nola esan ahal didazu dakizuna gezurra dela?- oihukatu nuen.

-Zure ahotsa bera aldatzen da hitz egiten duzunean. Noiz izan dut sekreturik zuregandik? Etxetxo horretara sartuko naiz, eta dena aztertuko dut.

- Ez, ez, Jack, Jainkoaren izenean!- arnasa galduz oihukatu zuen, kontrolik gabe emozionatuta. Gero, nire atearen ondoan hurbiltzean, nire manga hartu eta indar konbultsiboaz atzera eraman ninduen.

- Eskertzen dut ez egitea, Jack,- oihukatu zuen. - Egun batean dena kontatuko dizut, zin egiten dizut, baina miseria bakarrik etorriko da etxola horretara sartzen bazara.- Gero, nire ukabilak kendu nahian nengoela, maitasunez eta izututa eutsi zidan.

- Nigan sinistu, Jack!- negarrez hasi zen. Oraingo honetan bakarrik konfidantza jarri. Ez duzu inoiz damutzeko arrazoirik izango. Badakizu ez nuela sekreturik izango zuretzat ez bada zure onurarako. Gure bizitza osoa jokoan dago horretan. Nirekin etxera etortzen bazara, dena ondo egongo da. Etxola horretara indarrez sartzen bazara, dena amaituko da gure artean.

Haren jarrera hain zorrotza eta desesperatua zen ezen hitzek gelditu ninduten, eta atearen aurrean zalantzan geratu nintzen.

- Baldintza bakarrarekin izango dut konfidantza zuregan,- esan nuen azkenean.

- Misterio hau orain amaitu behar dela da. Zure sekretua gordetzeko aukera duzu, baina agindu behar didazu ez direla gehiago gauetan bisitak egingo, ezta nire jakintzatik ezkututzen diren ekintzak ere. Iraganekoak ahazteko prest nago, etorkizunean gehiago egongo ez direla agintzen badidazu.

- Ziur nengoen nigan konfidantza izango zenuela,- oihukatu zuen, arnas handi batekin lasaituta. - Hori izango da nahi duzun bezala. Zatoz, ah, zatoz etxera!- Nire manga tiraka, etxolatik kanpo eraman ninduen. Bidean zehar atzera begiratu nuen, eta goiko leihoan gurekin begira zegoen aurpegi horixka, zuri-zuri hura. Zer lotura egon zitekeen izaki horren eta nire emaztearen artean? Edo nola konekta zitekeen aurreko egunean ikusi nuen emakume zakar eta gogorra harekin? Puzzle bitxia zen, eta hala ere, bazekien buruak ez zuela inoiz lasaitasuna izango irten arte arazo hori konpondu arte.

Honen ondorengo bi egunetan etxean geratu nintzen, eta nire emazteak gure hitzarmenari leial jarraitu zion, nire jakinaren arabera behintzat ez baitzen etxetik atera. Hala ere, hirugarren egunean, froga nahikoa izan nuen bere promesa solemneak indar nahikoa ez zuela haren senarrarengandik eta bere betebeharretik urruntzen zuen eragin sekretu hori geldiarazteko.

Egun hartan hirira joan nintzen, baina nire ohiko trenak, 3:36ak, ordez 2:40an itzuli nintzen. Etxera sartu bezain pronto, zerbitzaria beldurtuta korrika sartu zen aretoan.

- Non dago andrea?- galdetu nuen.

- Uste dut paseoan joan dela,- erantzun zuen.

Berehala susmoek bete zuten nire burua. Eskailerak igo nituen, ziurtatzeko ez zegoela etxean. Horretan ari nintzela, goiko leihoetako batetik begiratu nuen, eta orduan elkarrizketan nengoen zerbitzaria ikusi nuen belarretik korrika joaten etxetxorantz. Noski, une horretan guztia ulertu nuen. Nire emaztea joan zen, eta zerbitzariari itzultzen banintz deitzeko eskatu zion. Haserre biziz, beheara jauzi egin nuen eta bidean zehar ibili nintzen, gai hau behin betiko amaitzeko asmoz. Nire emaztea eta zerbitzaria korrika itzultzen ikusi nituen, baina ez nintzen gelditu haiekin hitz egiteko. Etxolan zegoen sekretua, nire bizitzari itzal beltza botatzen ziona. Eutsi egin nion, edozer gertatu zezakeela, hori ez zela sekretu izango gehiago. Atean jo gabe, heldulekua biratu eta korrika sartu nintzen pasabidean.

Beheko solairuan dena isil eta lasai zegoen. Sukaldean teontzi bat sua gainean kantari zebilen, eta katu beltz handi bat saski batean tolestuta etzanda zegoen, baina aurrekoan ikusi nuen emakumeren arrastorik ez zegoen. Beste gela batera korrika joan nintzen, baina bertan ere hutsik eta abandonatuta zegoen. Gero, eskailerak igo nituen, baina goiko bi gelak ere hutsik eta abandonatuta aurkitu nituen. Etxean inor ez zegoen. Altzariak eta argazkiak oso ohikoak eta xebreak ziren, aurrekoan ikusi nuen leihoaren gelako aurpegia izan ezik. Gela hori eroso eta dotorea zen, eta nire susmo guztiak goratu egin ziren su bizi eta mingots batean, mantelpean nire emaztearen argazkibat ikusi nuenean, nire eskaeraz hiru hilabete lehen hartu zena.

Nahikoa denbora egon nintzen etxea guztiz hutsik zegoela ziurtatzeko. Gero utzi nuen, bihotzean aurretik inoiz sentitu ez nuen pisu batekin. Nire etxera sartzean, nire emaztea aretora irten zen, baina gehiegi minduta eta haserre nengoen berarekin hitz egiteko, eta alde egin nuen nire bulegora. Hala ere, nire atetik sartzeko denbora izan aurretik, jarraitu zidan.

- Barkatu nire promesa apurtzeagatik, Jack,- esan zuen, baina egoera guztiak ezagutuko bazenitu, ziur nago barkatuko zenidakeela.

- Orduan esan ezazu dena,- esan nuen.

- Ezin dut, Jack, ezin dut!- oihukatu zuen.

- Etxola hartan bizi dena nor den eta argazki hori nori eman diozun esan arte, ez da inoiz konfidantzarik egongo gure artean,- esan nuen, eta berretik irten eta etxea utzi nuen. Atzo izan zen

hori, Holmes jauna, eta ordutik ez dut ikusi, ezta ezer gehiago jakin ere kontu bitxi honi buruz. Gure artean sortu den lehen itzala da, eta hain astindu nau ezen ez dakit zer egin. Goizean bat-batean nire aholkularia zarela etorri zait burura, eta beraz zuregana nator orain, eta nire burua erabat zure eskuetan uzten dut. Nik argi utzi ez dudan punturen bat badago, mesedez galdetu iezadazu. Baina, batez ere, esan iezadazu azkar zer egin behar dudan, zeren miseria hau jasanezina da.

Holmes eta ni oso interesa handiz entzuten ari ginen baieztapen bitxi hau, oso eten eta trabatuta kontatu baitzen emozio bizien eraginez. Nire laguna isilik geratu zen denbora batez, eskua masailaren azpian jarrita, pentsamenduetan galduta.

- Esan iezadazu,- esan zuen azkenean, -leihoan ikusi zenuena gizonezko baten aurpegia zela zin egin al zenezake?

- Ikusi nuen bakoitzean, distantzia jakin batera nengoen, beraz ezinezkoa da esatea.

- Badirudi, hala ere, nahiko desatsegin geratu zinela ikusitakoarekin.

- Kolore ez-naturala zuela iruditu zitzaidan, eta aurpegiko ezaugarriek zurruntasun arraro bat zuten. Hurbildu nintzenean, kolpe batez desagertu zen.

- Zenbat denbora igaro da zure emazteak ehun libra eskatu zizkizunetik?

- Ia bi hilabete.

- Inoiz ikusi al duzu bere lehen senarraren argazkirik?

- Ez; sute handi bat izan zen Atlantan bere heriotzaren ondoren, eta bere paper guztiak suntsitu ziren.

- Eta hala ere, heriotza-ziurtagiri bat bazuen. Esaten duzu ikusi zenuela?

- Bai, sute ondoren kopia bat lortu zuen.

- Inoiz ezagutu al duzu Amerikan bera ezagutzen zuen inor?

- Ez.

- Inoiz hitz egin al zuen hara berriro itzultzeari buruz?

- Ez.

- Edo handik gutunak jasotzen zituen?

- Nik dakidala, ez.

- Eskerrik asko. Orain gaiaren inguruan pixka bat hausnartu nahiko nuke. Etxola behin betiko hutsik badago, zailtasunak izan ditzakegu; baina, bestalde, eta uste dudanez hori da litekeena, bertakoek zure etorreraz ohartarazi eta atzo sartu aurretik alde egin bazuten, baliteke orain itzultzea, eta orduan dena erraz argituko genuke. Beraz, gomendatzen dizut Norburyra itzultzea eta etxolako leihoak berriro aztertzea. Han jendea bizi dela sinesteko arrazoirik baduzu, ez sartu, baizik eta bidali telegrafo bat nire lagunari eta niri. Haren jaso eta ordubete barru zurekin izango gara, eta orduan laster argituko dugu kontuaren muina.

- Eta oraindik hutsik badago?

- Kasu horretan, bihar etorriko naiz eta zurekin hitz egingo dut horri buruz. Agur, eta batez ere ez kezkatu benetan horretarako arrazoirik duzula jakin arte.

- Beldurra daukat kontu honek itxura txarra duelako, Watson,- esan zuen nire lagunak, Grant Munro jauna atariraino lagundu ondoren itzuli zenean. -Zer iruditzen zaizu?

- Itxura itsusia du,- erantzun nuen.

- Bai. Xantaia dago tartean, edo oso oker nago.

- Eta nor da xantaiatzailea?

- Beno, leku horretako gela eroso bakarrean bizi den izaki hori izan behar da, eta bere tximiniaren gainean haren argazkia daukana. Egia esateko, Watson, badago zerbait oso erakargarria leihoan agertzen zen aurpegi zurbil horretan, eta ez nuke kasu hau munduagatik galduko.

- Baduzu teoriarik?

- Bai, behin-behineko bat. Baina harrituko nintzateke zuzena ez balitz. Emakume honen lehen senarra etxetxo horretan dago.

- Zergatik uste duzu hori?

- Nola azal dezakegu bestela bere antsietate zoroa bere bigarren senarra barrura ez sartzeko? Gertaerak, nik interpretatzen ditudan bezala, honelakoak dira gutxi gorabehera: Emakume hau Amerikan ezkondu zen. Bere senarrak ezaugarri nazkagarri batzuk garatu zituen, edo, esan dezagun, gaixotasun gorrotagarri bat hartu zuen, eta legenardun edo adimen-urriko bihurtu zen. Azkenean

ihes egin zuen, Ingalaterrara itzuli zen, izena aldatu zuen, eta bere bizitza, ustez, berriro hasi zuen. Hiru urtez ezkondata egon zen, eta bere egoera guztiz segurua zela uste zuen —bere senarrari bere gain hartu zuen gizon baten heriotza-ziurtagiria erakutsi ondoren—, bat-batean bere kokalekua bere lehen senarrak aurkitu zuenean, edo, pentsa dezakegunez, gaixoari atxikitako emakume zital batek. Emazteari idazten diote eta agerian uztera etorriko direla mehatxatzen dute. Ehun libera eskatzen ditu eta haiek erosteko saiatzen da. Hala ere etortzen dira, eta senarrak emazteari kasualitatez etxolan etorri berriak daudela aipatzen dionean, nolabait badaki haiek direla bere jazartzaileak. Senarra lo dagoela itxaroten du, eta orduan presaka jaisten da haiek bakean uzteko konbentzitzen saiatzeko. Arrakastarik ez duenez, hurrengo goizean berriro doa, eta senarrak topatzen du, berak esan digun bezala, handik ateratzen ari zela. Orduan agintzen dio ez dela berriro joango, baina bi egun geroago, bizilagun beldurgarri horietatik libratzeko itxaropena handiegia da berarentzat, eta beste saiakera bat egiten du, ziurrenik eskatu zioten argazkia berarekin eramanez. Elkarrizketa horren erdian, neskamea korrika sartzen da esanez nagusia etxera itzuli dela; horren ondorioz, emazteak, jakinda zuzenean etxolara joango zela, barruan zeudenak atzeko atetik irtetea behartzen ditu, ziurrenik aipatu zen izei-sail hartara. Horrela aurkitzen du lekua hutsik. Hala ere, oso harrituta geratuko nintzateke gaur arratsaldean berriz begiratzen duenean hala jarraitzen badu. Zer iruditzen zaizu nire teoria?

- Hipotesi hutsa da.

- Baina, behintzat, gertakari guztiak azaltzen ditu. Gure eskuetara heltzen diren datu berriak horrekin azaldu ezin direnean, orduan izango da garaia berriro aztertzeko. Oraingoz, ezin dugu ezer egin Norburyko gure lagunaren berririk jaso arte.

Baina ez genuen luze itxaron behar izan. Mezua gure tea amaitu bezain laster iritsi zen.

- Etxola oraindik okupatuta dago-, zioen.

- Berriro ikusi dut aurpegia leihoan. Zazpietako trena hartzera joango naiz zuen bila, eta ez dut ezer egingo zuek iritsi arte.

Atera ginenean gure zain zegoen, geltokiko lanparen argitan ikusi genuen oso zurbil zegoela eta asalduraz dardarka ari zela.

- Oraindik han daude, Holmes jauna-, esan zuen, nire lagunaren mahuka ukituz. - Etxolara joan nintzenean argiak ikusi nituen. Orain behin betiko konponduko dugu.

- Zein da zure plana, beraz?- galdetu zion Holmesek, zuhaitzez inguratutako bide ilunetik jaitsi ginela.

- Indarrez sartuko naiz eta nik neuk ikusi nahi dut nor dagoen etxean. Zuek biok lekuko gisa han egotea nahi dut.

- Benetan seguru zaude hau egiteko, emazteak ohartarazi dizun arren hobeto dela misterioa ez konpontzea?

- Bai, erabakita nago.

- Ondo da, uste dut zuzen zaudela. Edozein egia hobe da zalantza mugagabe bat baino. Hobe dugu oraintxe joatea. Jakina, legez gauzak oker egiten ari gara, baina uste dut merezi duela.

Gau oso iluna zen eta euri mehe bat erortzen hasi zen gure bidea errepede nagusitik aldatzen genuen bitartean, bide estu batean, sakon zulatutakoarekin, alde bakoitzean hesiekin. Grant Munro jaunak, ordea, pazientzia galduz aurrera bultzatu zuen, eta guk ahalik eta ondoen atzetik joan ginen.

- Hona hemen nire etxearen argiak-, murmuratuz esan zuen, zuhaitzen artean distiratzten zuen zerbait erakutsiz-, eta hau da sartuko naizen etxola.

Bidea biratu genuen bere hitzak entzuten genituen bitartean, eta eraikina gure ondoan agertu zen. Aurrealde ilunaren gainean erortzen zen barra horiak adierazten zuen atea guztiz itxita ez zegoela, eta goiko solairuko leiho batek argi distiratsua zuen. Begira geundela, itzal ilun bat ikusi genuen estalkiaren gainean mugitzen.

- Hara, izaki hori!- oihukatu zuen Grant Munrok; -ikusi dezakezue norbait dagoela. Orain jarraitu nazazu, eta laster dena jakingo duzu.

Ateraldera hurbildu ginen, baina bat-batean emakume bat itzaletik agertu zen. Iluntasunean ezin nuen bere aurpegia ikusi, baina bere besoak eskaera-keinu batean zabalik zeuden.

- Jainkoaren izenean, ez egin, Jack!- oihukatu zuen. -Aurrean bat izan nuen gaur arratsaldean etorriko zinela. Pentsatu ondo, maitea! Berriro niregatik konfidantza izan, eta inoiz ez duzu damurik izango.

- Gehiegizko konfidantza izan dut, Effie!- oihukatu zuen, gogor. - Utzi nazazu! Pasa egin behar dut. Nire lagunekin batera kontu hau behin betiko konponduko dugu-. Bere albo batera bultzatu zuen, eta guk atzetik jarraitu genion. Aterari bultzada ematerakoan, emakume adineko bat agertu zen bidea oztopatzeko, baina atzera bultzatu zuen, eta berehala, denok eskaileretara iritsi ginen. Grant Munrok goiko argizatutako gela aldera korrika egin zuen, eta guk bere atzetik sartu ginen.

Etxebizitza eroso eta ondo hornitua zen, mahai gainean bi kandelak eta tximiniaren gainean bi kandelak piztuta. Txoko batean, idazmahai baten gainean bentzen, neskatxatxo bat zirudiena

eserita zegoen. Bere aurpegia ezkerrean begira zegoen gure sarrera denean, baina ikus zitekeen gorri koloreko jantzi bat jantzita zuela eta eskularru zuri luzeak zituela. Guri begira bira egin zuenean, izututa eta harrituta oihu egin nuen. Guri erakutsi zigun aurpegia kolore biziki hori eta arraroa zuen, eta ezaugarriak adierazpenik gabe zeuden. Segundu gutxira misterioa argitu zen. Holmesek, barre eginez, hauraren belarriaren atzetik eskua pasatu zuen, maskara bat bere aurpegitik kenduz, eta han zegoen neska beltz bat, ilea guztiz beltza, hortz guztiak zuriz distiratzten, gure aurpegietan harriduraz barre eginez. Ni barre egitera atera nintzen, bere alaitasunarekin bat egiteko, baina Grant Munro, bere aldatuan, izututa gelditu zen, eskuak lepoan eutsiz.

- Jainkoa!- oihukatu zuen, -zer esan nahi du honek?

- Esango dizut zer den esan nahi duen,- oihukatu zuen emakumeak, aurpegia harro eta irmo izanda gelara sartu zenean. -Zure presiopean, nire iritzia alde batera utziz, kontatu behar izan dizut, eta orain biok hobekien jokatu dugu. Nire senarra Atlantan hil zen. Nire alaba bizirik geratu zen.

- Zure alaba!

Bere bularretik medalo handi bat atera zuen. -Sekula ez duzu hau irekita ikusi.

- Ezin zela ireki ulertu nuen.

Sakatu zuen beso bateko mekanismo bat, eta aurrera egindako aurpegia atzera ireki zen. Barruan gizon baten erretratua zegoen, oso atsegina eta adimentsua, baina bere aurpegiek argi adierazten zuten Afrikako jatorria zuela.

- Hau da John Hebron, Atlantakoa-, esan zuen emakumeak, -eta gizaki noblerik ez da inoiz lurrean ibili. Nire jatorrizko taldearekin harremana moztu behar izan nuen berarekin ezkontzeko; baina inoiz ez naiz damutu hartutako erabakiaz. Gure zorte txarra izan zen gure haur bakarra bere jatorrizko herrialdearen ezaugarriekin jaio izana, nirearekin baino. Halakorik gertatzen da askotan halako ezkontzetan, eta Lucyk bere aita izan zen baino askoz ilunagoa da. Baina, iluna edo argia, nire neskatxa maitea da, eta bere amaren maitea-. Haur txikiak hitzak entzutean korrika egin zuen eta emakumearen jantziaren kontra kokatu zen.

- Ameriketara utzi nuenean- , jarraitu zuen, -bere osasun ahula zelako soilik izan zen, eta aldaketak kalte egin diezaiokeelako. Gure zerbitzari izandako emakume eskoziar leial baten zaintzapean utzi nuen. Inoiz ez nuen une batez ere pentsatu nire alaba bezala ukatzea. Baina kasualitateak zure bidera ekarri ninduean, Jack, eta zu maitatzen hasi nintzenean, nire alabaz hitz egiteko beldurra nuen. Jainkoak barka nazala, beldur nintzen zu galduko zintudala, eta ez nuen ausardiarik izan egia esateko. Zure eta haren artean aukeratu behar izan nuen, eta nire ahulezian nire neskatxatik aldendu nintzen. Hiru urtez haren existentzia ezkutuan eduki dut zugandik, baina zaintzailearengandik berriak jasotzen nituen, eta banekien dena ongi zihoala

berarekin. Azkenean, ordea, umea berriro ikusteko nahia erabat nagusitu zitzaidan. Horren aurka borrokatu nintzen, baina alferrik. Arriskua ezagututa ere, haurra hona ekartzea erabaki nuen, nahiz eta aste gutxi batzuetarako izan. Ehun libra bidali nizkion zaintzaileari, eta etxola honi buruzko jarraibideak eman nizkion, auzokide gisa etor zedin, nirekin inolako loturarik izango zuela agertu gabe. Nire neurriak hain urrun eramane nituen, non egunez haurra etxean edukitzeko agindu nion, eta bere aurpegitxo eta esku txikiak estaltzeko, leihoan ikusiko zutenek ere auzoan ume beltz bat zegoela zurrumurrurik zabal ez zezaten. Zuhurragoa izan banintz, agian jakintsuagoa izango nintzen, baina ia ero nengoen zu egia jakitearen beldurrez.

- Zure lehen pista izan zen etxola okupatuta zegoela esan nizunean. Goizera arte itxaron beharko nuen, baina emozioak ez zidan lo egiten utzi, eta azkenean irten nintzen, jakinik zein zaila den zu esnatzea. Baina ikusi ninduzun joaten, eta hori izan zen nire arazoaren hasiera. Hurrengo egunean nire sekretua zure eskuetan zegoen, baina nobleziaz ez zenuen abantaila baliatu. Hiru egun geroago, ordea, zaintzaileak eta neskatoak atzeko atetik ihes egin zuten, zu aurreko atetik sartzen zirenean. Eta orain, gaur gauean, dena dakizu, eta galdetzen dizut zer gertatuko da gurekin, nire alabarekin eta nirekin?- Eskuak elkartu zituen eta erantzun baten zain gelditu zen.

Bi minutuz luze igaro ziren Grant Munro isilpean egon zen arte, eta bere erantzuna iritsi zenean, gogoratu nahi dudako moduko bat izan zen. Haur txikia hartu, musu eman zion, eta oraindik eskuan zuela, beste eskuarekin emazteari eskua luzatu eta atearen alde bira egin zuen.

- Etxean erosotasunez gehiago hitz egin dezakegu -, esan zuen. - Ez naiz gizon ona, Effie, baina uste dut zuk uste baino hobea naizela.

Holmesekin batera bidea jaitsi genuen, eta nire lagunak nire mahuka tira egin zidan irten ginenean. - Uste dut -, esan zuen, - Londresen gehiago balioko dugula Norburyn baino.

Ez zuen kasuari buruz beste hitzik esan gau ilun horretara arte, berak argizatutako kandela eskuan zuela logelara zihoanean.

- Watson -, esan zuen, -inoiz iruditzen bazaizu nire gaitasunean gehiegi konfidantza hartzen ari naizela, edo kasu bati merezi duen arreta gutxiago eskaintzen ari naizela, mesedez, xuxurlatu "Norbury" nire belarrietan, eta izugarri eskertuko dizut.